

s te zien.

Titus Brandsma als hoogleraar. Foto's: Marit Anker, FD

.....
Inigo Bocken
werkt momen-
teel aan een
intellectuele
biografie van
Titus Brands-
ma, de ver-
schijning
daarvan staat
gepland voor
2023.

genis van Kleef op 19 juni in con-
centratiekamp Dachau terecht. Hij
weegt in Scheveningen nog maar
54 kilo op een leeftijd van 61 jaar.
De deportatie naar Dachau is van-
wege zijn zwakke gezondheid feite-
lijk een doodvonnis. ‘Dachau kende
in 1942 immers een regime dat
mensen door middel van fysieke
uitputting en honger naar de ande-
re wereld bevorderde’, aldus Lüthy.

Mystiek

Elisabeth Hense (theoloog aan de
Radboud Universiteit en verbonden
aan het Forschungsinstitut der Deut-
schen Provinz der Karmeliten)
zoomt in op zijn interesse voor de
mystiek.
In 1938 had hij een collectie met
170 folioalbums gebaseerd op onge-
veer zestig handschriften. ‘Titus
Brandsma wilde niet dat men mys-
tiek als een tijdloos, verheven,
bovennatuurlijk fenomeen zou
beschouwen, maar wijst op het
gebed, de vereniging met God en de
overgave aan God als wegen naar
God. Bovendien was voor hem het
onderdompelen in de goddelijke
liefde ook een oproep tot concreet
menselijk handelen: strijden tegen
onrecht, mensen in sociale en fysie-
ke noden bijstaan, mensen troosten
en hoop schenken’, aldus Hense.

Kerkhistoricus Peter Nissen roemt
zijn oecumenische betekenis. ‘Hij
beperkte zich in zijn contacten niet
tot geloofsgenoten en leden van
zijn eigen kerk. Dat deed hij al niet
in zijn inzet voor het Fries, de Frie-
se cultuur en de Friese geschiedenis
en in zijn ijveren voor de totstand-
koming van de Friese Bijbelverta-
ling, de *Fryske Bibel*, waarbij hij met
verschillende predikanten samen-
werkte’.

Zo raakte Brandsma in 1925 bij de
oecumenische beweging betrok-
ken, waarvoor in 1910 in Edinburgh
de basis werd gelegd. Maar hij bleef

volgens Nissen wel risicomijdend.
‘Voor Titus Brandsma stond voorop
dat de Rooms-Katholieke Kerk de
enige ware is en dat eenheid alleen
tot stand kan komen door terug-
keer van de afgedwaalde gelovigen
naar de moederkerk.’

Titus Brandsma’s verzet tegen de
Jodenvervolging wordt uitgelicht in
een apart hoofdstuk. ‘Als tegenstan-
der van de nazi’s moet Brandsma
worden beschouwd als een *politieke*
tegenstander. Hij werd niet gearres-
teerd en vastgehouden vanwege
zijn geloof (zoals de Jehovah’s Ge-
tuigen vanwege hun geloof werden
vervolgd), maar vanwege de acties
van verzet die uit zijn katholieke
geloof voortvloeiden’, aldus Ria van
den Brandt, filosoof en wetenschap-
per.

Heiligheid

Ten slotte: hoe zou Titus zelf tegen
zijn heiligheid hebben aangeke-
ken? Voor Titus had een heilige een
voorbeeldfunctie, niet in de zuiver
morele sfeer, maar in die van het
religieus praktische, stelt Marc De
Kesel (verbonden aan het Titus
Brandsma Instituut). Dat hij nu
heilig wordt heeft volgens De Kesel
vooral te maken met wat Brandsma
deed: het zeggen van de waarheid.
‘Dat heeft hij op alle mogelijke
manieren zijn hele leven lang ge-
daan: én als religieus, én als publi-
cist, én als professor, én als politiek
activist tegen de nazi’s, én als actie-
ve verdediger van de katholieke
(pers)vrijheid tijdens de bezetting’.

De afbeelding van de cover komt
van een raam uit het voormalig
Karmelklooster in Drachten en
drukt Brandsma uit op Goede Vrij-
dag, sprekend tot medegevangene-
nen, verbonden met Christus. Dat
raam wordt later dit jaar herplaatst
in de Sint Franciscusbasiliek van
Bolsward, ooit de parochiekerk van
Titus Brandsma.

Titus Brandsma -
van held tot heili-
ge. Peter Nissen
e.a. Adveniat.
19,90 euro